

Asia: VN/32556/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Lausunto

5 b § Jätteeksi luokittelun päätyminen

-

137 § Muutoksenhaku

-

143 b § Tiedonsaantioikeus jätehuollon rekistereistä, tuottajarekisteristä, uusiomateriaalirekisteristä ja jätteiden ja sivuvirtojen tietoaalustasta

-

147 a § Sivutuotteeksi luokittelua ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätös

-

147 b § Hakemus sivutuotteeksi luokittelemiseksi tai jätteeksi luokittelun päättymiseksi

-

147 c § Päätösharkinta ja päätöksen sisältö

-

147 d § Tuotteen vaatimuksenmukaisuuden varmistaminen

-

147 e § Päätöksen muuttaminen

-

147 f § Päätöksen peruuttaminen

-

147 g § Päätöksen suhde myöhempään sääntelyyn

-

147 h § Valitusoikeus sivutuotetta tai jätteen luokittelun päättymistä koskevassa asiassa

-

147 i § Uusiomateriaalirekisteri

-

47 b § Sivutuotteeksi luokittelemista tai jätteen luokittelun päättymistä koskevan asian ratkaiseminen jätelain mukaisessa menettelyssä

-

Muuta huomioitavaa

Muutoksenhakutuomioistuimien

Luonnonsuojeluliitto pitää tärkeänä, että valitustuomioistuimena toimii Vaasan hallinto-oikeus, jossa asian käsittelevässä kokoonpanossa voidaan käyttää luonnontieteen tai tekniikan hallinto-oikeustuomareita. Vaasan hallinto-oikeudella on käytettävissään riittävä asiantuntemus asioiden ratkaisemiseksi.

Päätös

Esityksen mukaan jätteen luokittelun päättymistä tai sivutuotteeksi luokittelemista koskeva asia käsiteltäisiin aina erikseen, vaikka samaan aikaan olisi vireillä samaa hanketta tai ainetta koskeva ympäristölupahakemus. Vaikka prosessi sinänsä yksinkertaistuu, esitys ei sujuvoita lupien käsittelyä. Sääntelyllä luodaan kaksi erillistä prosessia, joiden kuuleminen, muutoksenhaku ja valvonta esimerkiksi toteutettaisiin toisistaan poikkeavasti. Asian myöhemmässä käsittelyssä on syytä tarkastella, voidaanko sääntelyllä yhdenmukaistaa käytäntöjä.

Valitusoikeus

Valitusoikeutta koskeva kirjaus on epämääräinen ja se ei ole yhdenmukainen muun ympäristölainsäädännön kanssa. Valitusoikeuden olisi syytä vastata ympäristönsuojelulain 191 §:n mukaista jaottelua.

Hallituksen esityksen 147 h §:n mukaan valitusoikeus Lupa- ja valvontaviraston päätöksestä olisi sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea. Pykälä sekä sen perustelut jättävät paljon tulkinnanvaraa, mitä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Tällöin valitusoikeuden määrittely jäisi tuomioistuinten tehtäväksi. Mitä tarkemmin valitusoikeus voidaan määritellä, sitä parempi.

Århusin sopimuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltio soveltaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti tämän artiklan määräyksiä myös sellaisia toimintoja koskeviin päätöksiin, joita ei ole lueteltu I liitteessä ja joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Esitys ei poissulje sitä, etteikö toiminnoista voisi aiheutua merkittäviä ympäristövaikutuksia joko ennalta arvioidusti tai silloin, kun vaikutukset eivät tapahdu ennalta tehtyjen arvioiden mukaan. Lisäksi on myös turvattava perustuslain 20 §:n mukainen oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Lisäksi Århusin sopimuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion on varmistettava, että niillä, jotka kuuluvat yleisöön, jota asia koskee ja joiden etua asia riittävästi koskee, on oltava muutoksenhakuoikeus. Sopimuksen 2 artiklan 5 kohdan mukaan ympäristönsuojelua edistäviä ja kansallisen lainsäädännön vaatimukset täyttäviä valtiosta riippumattomia järjestöjä pidetään tätä määritelmää sovellettaessa yleisönä, jonka etua asia koskee.

Suomen luonnonsuojeluliitto katsoo, että esimerkiksi ympäristö- ja kuluttajajärjestöille on säädettävä valitusoikeus erikseen lakiin kirjattuna. Nykyinen kirjaus on jättää tulkinnanvaraa.

Lupa- ja valvontaviraston yleisen edun valvontayksikön tehtävänä on valvoa muun muassa ympäristönsuojelun yleistä etua. Yleisen edun valvontayksiköllä oltava valitusoikeus. Muussa tapauksessa voidaan ajautua tilanteeseen, jossa yleisen edun valvontayksikkö ei voi suorittaa sille kuuluvaa tehtävää.

Koljonen Hannes
Suomen luonnonsuojeluliitto ry